

FAMBOFOLKET

April 2011

ROLAND VILL SE GÅSAGÅNGEN GRO

*Miljövård Roland Apell hoppas
väcka Backabornas odlingsintresse.*

Sida 4-5

HEKTISK HÖST GAV JOANNA JOBBET

*Möt Joanna Spora, "ny"
miljövård i Bergsjön.*

Sida 6-7

GÅRDSKOMPOSTER GÖR SUCCÉ I MAJORNA

- Fambofolket träffar Stig Strandh, komposternas okrönte konung!

Maskar gör job

Bild: Gustav Jakobsson

Kompostkontroll. Leif Strandh hittar plast i en av kompostpåsarna. "Olyckor sker lätt, men de flesta är faktiskt väldigt väldigt noggranna och duktiga", säger han.

Slänga alla matrester i en låda på innergården? Det låter vansinnigt – men hyresgästerna i Majorna har gjort det i ett och ett halvt år – och de nöjda med resultatet.

Kvarteret Saturnus i Majorna, klockan 10:17:

Med hjälp av en elektrisk skruvdragare öppnar Kompostbutikens ägare Leif Strandh locket på en stor kompostlåda. En låda av denna storlek kan ta hand om avfallet från runt 30 hushåll. Leif har byggt den själv av lärkträ - ett hårt och hållbart träslag. Han förklarar att han håller lådorna igenskruvade för att ha kontroll över vad som slängs.

- Först testade vi med komposter som hyresgästerna själva skötte. Det funkade

bra i början, men sedan glömdes de bort och sköttes inget vidare. Nu har vi tecknat ett skötselavtal med er på Familjebostäder och sköter allting. Det fungerar riktigt bra, säger Leif.

55-åriga Leif Strandh har drivit Kompostbutiken på Såggatan i drygt 15 år. Det som nu är en näringsverksamhet började med ett stort ekologiskt intresse och idogt experimenterande med maskar och kompostvarianter hemma i köket. Vid sidan av kompostbutiken driver Leif även Ekobeställarna, som säljer grönsaker, frukt och kött, allt närodlat och ekologiskt.

Familjebostäder har använt Kompostbutikens tjänster i drygt ett och ett halvt år.

- Leif kontaktade oss med idén om gårdskomposter, säger miljöprojektle-

dare Lena Karlsson, och fortsätter:

- Vi nappade eftersom det innebär färre transporter. Dessutom känns det bra att producera vår egen kompostjord av hyresgästernas matrester. Jord som sedan kan användas i deras egna odlingar och rabatter.

Varje fredag promenerar Leif Strandh och kollegan Peter Markusson runt i kvarteren i Majorna och tar hand om hyresgästernas avfall.

- Det finns en tanke med det lokala. Vi går för att i det längsta undvika onödiga transporter. Jag hoppas att jag genom mitt arbete bidrar till en lite mer ekologisk prägel på närområdet, säger Leif Strandh samtidigt som han får upp locket på kompostlådan.

Under tiden har kollegan Peter Mar-

bet i Majorna

Tömning. Peter Markusson tömmer en påse avfall i kompostlådan. Två komposter kan ta hand om avfallet från ca 60 hushåll.

Bild: Gustav Jakobsson

Bild: Gustav Jakobsson

Rykande rester. Komposterna kan bli upp mot 70-80 grader varma.

kusson hämtat sopkärl från soprummet i närheten. De börjar plocka upp kompostpåsar ur kärnen, för att sedan tömma avfallet i trälådan. Leif finfördelar matresterna och täcker över dem med lite jord. Det är allt, maskarna gör resten av arbetet. Själva kompostpåsar

Bild: Gustav Jakobsson

Populär mask. Hyresgäst Per-Ola Hansson får en påse mask att använda på sin egen kompost.

under den stränga vintern. Den här komposten är säkert 60 grader i mitten. Maskarna tål runt 40 grader, så det är

sparar Leif, eftersom de ska förbrännas. - Påsar innehåller mycket kol, och kol alstrar värme när det bryts ned. Därför la vi i mycket påsar i komposten

för varmt, säger Leif Strandh.

För att understryka sin poäng börjar Leif röra runt i komposten, snart börjar den ryka. I sitt långa grå hår påminner Leif om någon slags mystisk indiansk shaman, där han i den bleka marssolen rör runt i en rykande låda. Förbipasserande hyresgäster sneglar självklart nyfiket. En av dem, Klara Öjerot, kommer fram.

- Wow, det är häftigt att det inte luktar något. Det var vi lite oroliga för, säger hon.

- Det är därför jag luckrar upp så här, förklarar Leif. Blir det brist på syre i komposten börjar den lukta. Får den bara ordentligt med syre kan du faktiskt hålla i räkskal utan problem.

Komposteringens slutprodukt är en kraftig gödning, väl lämpad för odling

FAKTARUTA: Dyngmask

Maskarna som gör grovjobbet åt Leif är av arten Eisenia Foetida, "dyngmask" på gammal hederlig svenska. Masken är rödaktig och lite mindre än vanlig daggmask. Den är mycket glupsk och förökar sig snabbt. Därför är den optimal för kompostering.

En enda kompostlåda kan innehålla upp till 40 000 maskar. Dyngmasken lever vilt i Sverige, men den som vill snabbstarta sin kompost kan köpa dyngmaskar genom Kompostbutik.

Bild: Gustav Jakobsson

av till exempel morot och tomat, som hyresgästerna kan hämta i en bunge på gården. Leif Strandh och Peter Markusson hoppas att samarbetet med Familjebostäder kan utökas ytterligare.

- Jag ser gärna att alla kvarter har en egen gårdskompostering. Men det är viktigt att hyresgästerna själva är med på tåget, säger Leif Strandh.

Gustav Jakobsson

Familjebostäder har kompostlådor i följande kvarter:

- Majbacken (1 st)
- Saturnus (2 st)
- Klareborg (3 st)
- Polstjärnan (1 st)
- Solvisaren (1 st)

Under våren kommer ytterligare tre lådor att ställas ut.